

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Saamelaiskäräjät pitää kannatettavana, että lainsäädännössä täsmennetään palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kuuluvan hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla oleviksi palveluiksi.

Saamelaiskäräjät tuo esiin, että vaikka sote-järjestämislaissa on kuvattu oikeus saamenkieliseen palveluun ja mm. laissa potilaan asemasta ja oikeuksista edellytetään potilaan äidinkielen ja kulttuurin huomiointia, eivät saamelaisten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet useinkaan toteudu. Saamelaiskäräjät pitää erityisen tärkeänä, että nämä oikeudet huomioidaan täysimääräisesti osana palliatiivista ja saattohoitoa. Tämä on erityisen tarpeellista huomioiden äidinkielen merkitys ikääntyneellä väestöllä ja erityisesti tarve kulttuurinmukaiselle hoidolle elämän loppuvaiheessa. Tästä johtuen Saamelaiskäräjät pitää tarpeellisena, että vähintäänkin hallituksen esityksen perusteluissa kuvataan saamelaisväestön oikeus saada saamenkielistä ja saamelaiskulttuurin huomioivaa palliatiivista ja saattohoitoa. Samoin olisi tärkeää, että vaikka lakiesityksessä ei ole muuten määritelty palliatiivisen ja saattohoidon sisältöä ja järjestämistapaa, kiinnitettäisiin lakiehdotuksessa huomiota siihen, että hoitoa on saatavilla saamelaisten kotiseutualueella, joka tukisi saamelaisten mahdollisuuksia elää mahdollisimman pitkään osana omaa kieli- ja kulttuuriyhteisöään.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Saamelaiskäräjät pitää kannatettavana, että hoitopaikan valinta mahdollistetaan nykyistä useammin. Oikeus saamenkieliseen palveluun on sote-järjestämislaissa sidottu saamelaisten kotiseutualueella asumiseen, jolloin saamenkielinen palvelu toteutuu usein vain saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaisväestöä asuu kuitenkin runsaasti myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella. Useilla saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella asuvilla henkilöillä on kuitenkin vahva yhteys kotiseutualueeseen, jolloin on tärkeää, että henkilön viettäessä pitkiä aikoja kotiseutualueella, voidaan alueella käyttää myös saamenkielisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaan koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Saamelaiskäräjät kannattaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämistä sosiaali- ja terveydenhuollossa ja katsoo, että hoitotakuun seurantaan koskevat ehdotukset ja perustelut tukevat tämän toteutumista.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

Esityksen vaikutusten arvioinnissa ei ole arvioitu lainkaan vaikutuksia alkuperäiskansa saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen vaan todettu yleisesti, ettei esimerkiksi kielioikeuksiin ole erillisiä vaikutuksia, mutta hoitokäytäntöjen yhdenvertaisuuden parantaminen hyödyttää kaikkia väestöryhmiä.

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio on suositellut, että saamelaisväestön näkökulma pitäisi ottaa osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan tämän toteutuminen edellyttäisi muun ohella sitä, että valmisteltaessa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä huomioitaisiin saamelaisväestön tarpeet ja tarpeiden mukaan sisällytettäisiin lainsäädännön uudistuksiin kirjauksia, jotka parantaisivat saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palvelujen saatavuutta.

Mahdolliset muut kommentit

-

Koivisto Anni
Saamelaiskäräjät